

На основу члана 84. став 2. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08),

Влада доноси

УРЕДБУ
О УСЛОВИМА ЗА СТИЦАЊЕ СТАТУСА
ПОВЛАШЋЕНОГ ПРОИЗВОЂАЧА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
И КРИТЕРИЈУМИМА ЗА ОЦЕНУ ИСПУЊЕНОСТИ ТИХ УСЛОВА

Члан 1.

Овом уредбом ближе се прописују услови за стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије (у даљем тексту: повлашћени произвођач) и критеријуми за оцену испуњености тих услова.

Члан 2.

Статус повлашћеног произвођача могу да стекну произвођачи који:

- 1) у процесу производње електричне енергије користе обновљиве изворе енергије или сепарисану фракцију комуналног отпада;
- 2) производе електричну енергију у електранама, које се у смислу закона којим се уређује област енергетике сматрају малим електранама;
- 3) истовремено производе електричну и топлотну енергију, под условом да испуњавају критеријуме у погледу енергетске ефикасности.

Члан 3.

Обновљиви извори енергије, у смислу ове уредбе, јесу извори енергије који се налазе у природи и обнављају се у целисти или делимично, посебно енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса, геотермална енергија, биогорива, биогаз, синтетички гас, депонијски гас, гас из постројења за третман канализационих вода и отпадних вода из прехрамбене и дрвно-прерађивачке индустрије које не садрже опасне материје.

Члан 4.

Биомаса, у смислу ове уредбе, јесте биоразградљива материја настала у пољопривреди, шумарству и пратећој индустрији и домаћинству, која обухвата: биљке и делове биљака; гориво добијено од биљака и делова биљака; остатке и нуспроизводе биљака настале у пољопривреди (слама, кукурузовина, грање, коштице и љуске); остатке животињског порекла настале у пољопривреди (измет); остатке биљака у шумарству (остаци при сечи шума); биоразградљиве остатке у прехрамбеној и дрвној индустрији који не садрже опасне супстанце и сепарисану биоразградљиву фракцију комуналног отпада.

Не сматрају се биомасом, у смислу ове уредбе, фосилна горива, тресет, папир и картон, текстил, делови тела животиња, индустријски отпад изузев оног који се подразумева под биомасом, комунални отпад, отпад из постројења за третман комуналних отпадних вода и комерцијални отпад.

Члан 5.

Биогас, у смислу ове уредбе, јесте гас настао анаеробним поступцима из биомасе.

Синтетички гас, у смислу ове уредбе, јесте гас настао пиролитичком разградњом биомасе и сепарисањем фракције комуналног отпада.

Члан 6.

Отпад, у смислу ове уредбе, је свака материја или предмет садржан у листи категорија отпада (Q листа) који власник одбацује, намерава да одбаци или је дужан да одбаци, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом,.

Комунални отпад, у смислу ове уредбе, је отпад из домаћинства (кућни отпад), као и други отпад који је због своје природе или састава сличан отпаду из домаћинства, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Члан 7.

Фосилна горива, у смислу ове уредбе, јесу угаљ, нафта и нафтни деривати, природни гас и уљани шкриљци.

Члан 8.

Електрана, у смислу ове уредбе, јесте постројење за производњу електричне енергије или за комбиновану производњу, са једном или више производних јединица.

Комбинована производња из става 1. овог члана представља истовремену производњу електричне и топлотне енергије.

Кондензациони режим рада, у смислу ове уредбе, представља производњу електричне енергије код електрана са комбинованом производњом.

Члан 9.

Ако произвођач електричне енергије делатност производње електричне енергије обавља у електрани која садржи различите производне јединице, статус повлашћеног произвођача стиче само за оне производне јединице за које испуњава услове прописане овом уредбом.

Произвођач који обавља делатност производње електричне енергије у више електрана, подноси захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача за сваку такву електрану посебно.

У производне јединице из става 1. овог члана морају бити:

- 1) уграђени мерни уређаји за мерење испоручене електричне енергије;
- 2) уграђени мерни уређаји и означена мерна места на којима се мери укупно нето произведена електрична енергија и топлотна енергија из постројења и потрошња примарне енергије за погон постројења.

Подносилац захтева за стицање статуса повлашћеног произвођача уз захтев подноси и одговарајући доказ о уграђеним мерним уређајима и означеним мерним местима из става 3. овог члана.

Члан 10.

Правно лице или предузетник може стећи статус повлашћеног произвођача, под условима из члана 2. ове уредбе, за:

- 1) хидроелектрану;
- 2) електрану која у процесу производње користи биомасу или биомасу у комбинацији са неким допунским фосилним горивом или отпадом, уколико енергетска вредност коришћене биомасе на годишњем нивоу чини најмање 80% укупне примарне енергије;
- 3) електрану која електричну енергију производи користећи обновљиве изворе енергије, осим биомасе, уколико у процесу производње енергетска вредност коришћених обновљивих извора енергије на годишњем нивоу чини најмање 90% укупне примарне енергије. Допунска горива могу бити нека од фосилних горива или отпад;
- 4) електрану која електричну енергију производи користећи отпад или отпад у комбинацији са неким фосилним горивом или обновљивим извором енергије, уколико енергетска вредност коришћеног отпада на годишњем нивоу чини најмање 80% укупне примарне енергије;
- 5) електрану за комбиновану производњу која користи фосилна горива или фосилна горива у комбинацији са неким обновљивим извором енергије или отпадом, уколико остварује укупни годишњи степен корисности већи од одговарајуће вредности минималног укупног годишњег степена корисности електране за комбиновану производњу наведених у табели 1.

Табела 1. - Минимални укупни годишњи степен корисности електране за комбиновану производњу

Инсталисана снага (MWe)	Удео фосилног горива у енергетској вредности утрошеног горива (%)			
	(20 – 40)%	(40 – 60)%	(60 – 80)%	(80 – 100)%
<1	45%	50%	55%	60%
1-10	55%	60%	65%	70%

Члан 11.

Укупна нето произведена електрична енергија из члана 9. став 3. тачка 2) ове уредбе одређује се као укупна електрична енергија предата у електричну мрежу у току једне календарске године, односно укупна годишња остварена производња електричне енергије у електрани умањена за сопствену годишњу потрошњу постројења и губитке унутар електране.

Нето годишња производња топлотне енергије у електрани из члана 9. став 3. тачка 2) ове уредбе одређује се као укупна топлотна енергија предата у систем за дистрибуцију топлотне енергије у току једне календарске године, односно укупна годишња остварена производња топлотне енергије електране умањена за годишњу сопствену потрошњу постројења и губитке унутар електране.

Члан 12.

Примарна енергија, у смислу ове уредбе, јесте енергија за погон постројења и која се добија из примарног горива.

Примарно гориво из става 1. овог члана је смеша горива (основно и допунска) које се користи за производњу примарне електричне енергије или за комбиновану производњу.

Члан 13.

Енергетска вредност утрошеног горива представља производ утрошене количине горива и његове просечне доње топлотне моћи.

Енергетска вредност утрошене смеше горива (основно и допунска горива) представља суму производа просечне доње топлотне моћи горива и утрошене количине сваког горива које чини састав смеше горива.

Члан 14.

Укупни годишњи степен корисности у постројењима која истовремено производе електричну и топлотну енергију израчунава се као однос између укупне нето годишње производње енергије (електричне и топлотне) и укупне годишње утрошене примарне енергије у електрани за комбиновану производњу, а према формули:

$$\eta = \frac{E_{кор}}{E_{пр}} \times 100[\%]$$

где су:

η - укупни годишњи степен корисности

$E_{кор}$ [MJ] = 3600 x E + T - укупна годишња нето произведена енергија (електрична и топлотна);

E [MWh] – нето годишња производња електричне енергије електране;

3600 – однос енергетских вредности [Wh] и [J]

T [MJ] – нето годишња производња топлотне енергије електране (уколико постоји);

$E_{пр}$ [MJ] - укупна годишња утрошена примарна енергија електране

Члан 15.

Захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача подноси се министру надлежном за послове енергетике, у складу са законом којим се уређује област енергетике.

Уз захтев из става 1. овог члана, подносилац захтева доставља доказе о испуњености услова за стицање тог статуса, и то:

1) копију лиценце за обављање делатности производње електричне енергије, уколико је електрана снаге 1 MW или већа;

2) копију уговора са носиоцем лиценце, уколико је електрана снаге 1 MW или већа, а произвођач није носилац лиценце;

3) пројекат изведеног објекта електране;

4) копију уговора о прикључењу на дистрибутивну мрежу, односно преносни систем, а за електране посебних карактеристика са комбинованом производњом и копија уговора о прикључењу и преузимању топлотне енергије, са надлежним енергетским, односно другим привредним субјектима;

5) употребну дозволу;

6) податке о лицу одговорном за рад електране (име, положај, телефон, факс, е-маил).

Уз захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача за сваку електрану са комбинованом производњом, код које је удео фосилних горива у укупној примарној енергији већи од 20%, осим докумената из става 2. овог члана, прилаже се:

- 1) очекивана годишња производња топлотне енергије, са месечном динамиком;
- 2) очекиване вредности укупног годишњег степена корисности.

Члан 16.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број:
У Београду, 3. септембра 2009. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

1. Правни основ за доношење Уредбе

Правни основ за доношење ове уредбе садржан је у члану 84. став 2. Закона о енергетици по коме Влада Републике Србије ближе прописује услове за стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије и критеријуме за оцену испуњености тих услова.

Чланом 42. став 1. Закона о Влади прописано је да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом у складу са сврхом и циљем закона

2. Разлози за доношење Уредбе

Ратификацијом Уговора о оснивању енергетске заједнице, Србија је, између осталог, прихватила обавезу примене директиве 2001/77/ЕС о промовисању производње електричне енергије из обновљивих извора енергије.

Статус повлашћеног произвођача електричне енергије се успоставља да би се побољшао положај на тржишту за одређене врсте електрана, чија је изградња од стратешког интереса за Србију, а чији рад, без посебних подстицајних мера, не био исплатив. Према Закону о енергетици то су првенствено електране које:

1. користе обновљиве изворе енергије – енергију водотокова, геотермалну енергију, биомасу, енергију ветра, неакумулирану енергију сунчевог зрачења, друге врсте обновљивих извора (биогорива, биогаз, депонијски гас, гас из постројења за третман канализационих вода и отпадних вода из прехранбене и дрвно-прерађивачке индустрије које не садрже опасне материје)
2. користе неопасан отпад, или
3. истовремено производе електричну и топлотну енергију и тиме штеде примарну енергију у односу на производњу истих количина електричне енергије у одвојеним процесима, ако постижу прописану енергетску ефикасност.

Циљ ове Уредбе је да се у складу са Законом о енергетици прецизније дефинишу услови за стицање статуса повлашћених произвођачи електричне енергије, као и процедура за стицање тог статуса.

У складу са опште прокламованом политиком одрживог развоја, све земље Европске Уније и земље које раде на усаглашавању своје енергетске политике и одговарајуће законске регулативе са директивама Европског Савета, утврђују мере за повећање учешћа овакве производње у укупној производњи електричне, и укупне, енергије. Земље Европске Уније су директивом 2001/77 ЕС, поставиле циљ да се учешће производње електрана које користе обновљиве изворе повећа у укупној производњи електричне енергије са 14% у 1997. години на 22% у 2010. години и у укупно утрошеној енергији са 6% у 1997. на 12% у 2010. години.

У Србији постоји значајан енергетски потенцијал обновљивих извора за производњу електричне енергије, првенствено биомаса и водни потенцијал на мањим водотоковима, али и други видови обновљивих извора (ветар, геотермална, сунчева енергија...). Процењено је да у Србији има око 850 локација погодних за мини и мале хидроелектране, укупне снаге од око 450 MW, са могућом годишњом производњом од 1.600 GWh (што је годишња производња ХЕ Бајина Башта или 0,4 милиона тона еквивалентне нафте). Удео енергетског потенцијала који се може добити из биомасе је убедљиво највећи и износи око 10.000 GWh, односно око 2.4 милиона тона еквивалентне нафте.

Такође, у Србији је веома ниска енергетска ефикасност и није адекватно решено питање грејања. Градњом постројења за комбиновану производњу електричне и топлотне

енергије, адекватно би се решавало питање грејања, повећала би се производња електричне енергије, а смањила њена употреба за грејање и повећала укупна енергетска ефикасност земље.

Стратегијом развоја енергетике Србије до 2015. године, ова област је добила веома висок приоритет и предвиђена је израда посебног дела програма за стимулисање повлашћених произвођача.

3. Објашњење основних правних института и појединачних решења

У Србији је у току успостављање тржишта електричне енергије. У складу са европском праксом, за део произвођача електричне енергије који су од посебног значаја за коришћење обновљивих извора енергије, заштиту животне средине и повећање укупне енергетске ефикасности, Влада може утицати да се њихов положај на тржишту побољша, у складу са специфичним циљевима националног развоја и финансијским могућностима. При изради овог предлога, коришћена су искуства других земаља, посебно оних који су постигли значајне резултате у коришћењу обновљивих извора и земаља из нашег окружења које имају ограничења слична нашим.

У Уредби која садржи укупно 16 чланова није извршена подела на поглавља, имајући у виду да се ради о краћем тексту овог подзаконског акта.

Одговарајућим члановима Уредбе уређена су следећа питања:

- предмет уредбе (члан 1.);
- услови за стицање статуса повлашћеног произвођача (чл. 2 до 9.);
- критеријуми за оцену испуњености услова за стицање статуса повлашћеног произвођача (чл. 10 до 14.);
- подаци и документација који се достављају уз захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача (чл. 15);
- **ступање на снагу Уредбе (члан 16.).**

У чл. 2 - 9. и чл. 10 – 15. којима су уређени услови за стицање статуса повлашћеног произвођача и критеријуми за оцену испуњености услова за стицање статуса повлашћеног произвођача је прецизно дефинисано за које електране повлашћени произвођачи могу стећи тај статус и под којим критеријумима се стиче статус повлашћеног произвођача.

4. Финансијска средства потребна за спровођење Уредбе

За спровођење ове Уредбе није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.